

tivy. Pan Radimský jest obratný vykořisťovatel cizí formule umělecké, chladný technikář metody zcela neosobní, pusté, neprožité, nestrávené a nepřehodnocené a proto neplodné a únavně nudné. Spolehlivá přesnost jest vlastnost jen řemeslná, umění začíná o několik pater výše. Dnes jest v Čechách snad již jen p. Mádl, který se dává rád okouzlovat těmito lacinými prostředky a prostředky a který z vděčnosti za to vychvaluje jejich autora jako vítaný protijed proti různým „upřílišeným“ modernistům. Kolik nul obživilo se již v Čechách tím, že se tvářilo spořádaně a rozšafně a dalo se užívat za nástroj proti těm, kdož něco opravdu a upřímně chtěl!

Mistr Mucha v Praze

Jiný slavný syn národa našeho, který se naturalisoval nad Sekvanou, mistr Mucha, poctil nás také svou návštěvou. Doprovázen jsa jiným slavným mistrem, Dědinou, navštívil velmi obřadně Národní radu, promluvil několik nasládlé prázdných frází, dal se fotografovati s dobrým Alšem (aby bylo vidět, že i on, pařížský mistr Mucha, miluje a cítí češství v umění a rád řadí se do jeho bojovné fronty) a zasypatí květinami. Rub těchto hladkostí není však tak roztomilý. Pan Mucha jest výborný obchodník, mnohem lepší obchodník než umělec, a návštěva jeho nebyla nadarmo. Pan Mucha nechce jí docílit nic menšího, než aby jemu *a priori*, bez soutěže byla zadána dekorační výzdoba největšího sálu v Representačním domě; jeden z úkolů, které se naskytají za několik desetiletí jednou, jeden z úkolů, na nichž mohou změnit své síly celé generace, jimiž dokumentuje se umělecký vývoj celé doby, má zde býti soukromě začachován. Jest třeba říci zde otevřeně, že p. Mucha není z těch velkých umělců, jimž se takové úkoly svěřují jako samozřejmým tvůrcům, jedině povoláním k jejich řešení. Naopak: duševní a umělecká potence páně Muchova budí ve mně nejoprávněnější obavy, že by p. Mucha rozřešil daný úkol velmi konvenčně a velmi prostředně. — Jeho uměníčko, sestavené z různých vyloupených kulturních hrobů, bylo vždycky velmi drobounké a v poslední době vyvětralo hůře než velmi laciná voňavka. Pan Mucha jest snad výborný aranžér dýchánek ve svých pařížských salonech a dvorný hostitel různých obecních starších a literátů pražských v Paříži, ale není rozhodně muž, od něhož se dá čekat významný umělecký čin v českém umění. Varuji zde poslední chvíli s největším důrazem radniční činitele, aby nezačachovali jeden z největších dekoračních úkolů dneška; nenáleží jim, náleží dvěma, třem generacím českého umělectva. Výzdoba velkého sálu v Representačním domě smí býti řešena jen volnou soutěží!

Emil Filla

mladý, stejně talentovaný jako málo známý malíř, vytvořil nedávno velmi dobrou a výraznou litografii Dostojevského, na niž budí těmito řádky zcela otevřeně a přímo upozorněno. Jde o muže, který to myslí s uměním velmi doopravdy, o jednoho z těch několika nemnohých tvořivých našich výtvarníků, který nemaluje rozředěné libivosti nebo parfumovanou prázdnotu, nýbrž bojuje opravdový tvůrčí boj

o hodnoty tvárné, formové, prostorové. Snad vrátím se brzy větším článkem k dílu a tvorbě Fillově, zatím bych rád upozornil na něho těch několik lidí u nás, kteří mají snad ještě v hrudi cosi jako umělecký cit a umělecké svědomí a tuší snad, že peníze nemají být v Čechách jen proto, aby se sypaly mediokritám, nýbrž že na nepatrný zlomek z nich má také právo opravdový mladý umělec, který v duševním malířském chaosu, nebo hůře pohodlí, ví, co chce, a má dost vůle a síly, aby šel za tím přímo a rovně, bez hadí diplomatiky a vražedných koncesí. Atelier: Kozf ul. 3.

Literární zážrak

Vyšla již dvě čísla Moravsko-slezské revue, v nichž nebylo spíláno Novině; i J. Holý byl přinucen, aby se odstěhoval se svým málo čistým krámkem do Lumfry. Jak se dovidáme, byly uzavřeny četné sázky *pro i proti*, vydrželi-li to tato revue ještě třetí číslo.

Panství fráze

„Dramatická pieča tato utkána je ze zlatých vláken, měsíčních paprsků, bílých vonných květů a šarlatových proudů krve. Je to bohatá mohutnost invenční, pokladnice drahocenných klenotů vzácné krásy, spirituálních a exotických drahokamů, z níž autor sestavuje mistrnou dekoraci krátké osudové tragédie. Psychy, kterou se tu zabývá, je chorobný, ostřím osudu ničivě zasažený květ, jenž krvácí a z jehož ran vyzárají nádherné a chvějné obrazy“... atd. atd. Takovou slátaninu — budiž mně odpuštěno — která lépe pestrý obraz na obraz, ať k sobě vnitřně patří nebo nepatří, vydává p. Jean Rowalski v Lumíru č. 4 str. 168 za kritiku jakéhosi dramatu d'Annunziova. Oč výše stojí prostý sazeč nad takovým „spisovatelem“! Sazeč sáhá také pro hotová písmenka do kasy, ale skládá z nich rozumná slova, kdežto takový „spisovatel“ sáhá sice také do paměti pro trosky a zlomky cizích obrazů a úsloví, jež kdysi vyčetl a jimž neporozuměl, ale látá z nich nestydaté pitvornosti, kterým ani čert neporozumí. U lidí, kteří před 10—15 lety tyto obrazy tvořili, měly své místo i svůj účel, ale účelu toho a smyslu toho pozbyly u netalentovaného epigona, který mechanicky a v potu tváře lepí z nich strakaté obklady.

Representační dům pražský

shodil tedy již lešení a člověk může již jasně vidět, co bude reprezentovat: bezesporně malichernost a hračkařskou pitvornost dneška. Je to při vši rozlehlosti cosi nesmírně titěrného; jakýsi výstavní kiosk ve zvětšeném měřítku. A vedle něho chmuří se ta nádherná a černá gotická věž, Prašná brána, ta hutná sloka kamenné básně, mužná a jadrná jako doba, v které vznikla. Nerepresentuje nic: jest prostě, co jest. A stojí-li před ní, stydí se do duše za tu representační lepenku vedle ní a za dobu s papírovou duší, která ji dovedla vypotit a která, zdá se, má jen jednu starost: jak a čím se „representovat“. A zapomíná, že dříve, než se může reprezentovat, musí něčím *být*, a až něčím bude, že nebude jí třeba shledávat hadrovou „reprezentaci“, vypočtenou na oklamání chudoduchých.